

ผลกระทบจากการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยฉบับที่ 15 เรื่องรายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้าที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Effect of Adoption Thai Financial Reporting Standard 15 Revenue from Contract with Customers on Earnings Quality of Companies in the Property and Construction Sectors in Stock Exchange of Thailand

กรัชนีกรัชนีกรัชนีกรัชนี

ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี

บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด

Krassanee Krassanairawiwong

Audit Assistant

EY Office Limited

E-Mail: krassanee.krassanairawiwong@th.ey.com

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 27 มิถุนายน 2563

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ

ครั้งที่ 1 : 19 สิงหาคม 2563

ครั้งที่ 2 : 2 กันยายน 2563

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 11 กันยายน 2563

ดร. ศิลปพร ศรีจันเพชร

รองศาสตราจารย์ประจำ ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กรรมการมาตรฐานการสอบบัญชี และ

อนุกรรมการกลั่นกรองมาตรฐานการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

Dr. Sillapaporn Srijunpetch

Associate Professor of Department of Accounting,

Thammasat Business School, Thammasat University

Auditing Standards Committee and Accounting Standard Review Subcommittee,

Thailand Federation of Accounting Professions

E-Mail: sslptu@gmail.com; Ph : 081-436-1615

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของรายได้ กับ คุณภาพกำไร โดยศึกษาคุณภาพกำไร จากการวิเคราะห์รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารด้วยการจัดการกำไรแบบ The Modified Jones (Dechow, Sloan & Sweeney, 1995) และการจัดการกำไรของ Yoon, Miller and Jiraporn (2006) นำมาเปรียบเทียบกับ ในช่วงก่อนและหลังการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทย ฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่กำกับลูกค้า มาใช้ในปี พ.ศ. 2562 เป็นครั้งแรกที่ประเทศไทยมีผลบังคับใช้ งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรม พัฒนาอสังหาริมทรัพย์และบริการก่อสร้าง ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า ตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones การเปลี่ยนแปลงของรายได้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร แต่ในทางกลับกัน ตามแบบการจัดการกำไรของ Yoon การเปลี่ยนแปลงของรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร และเมื่อนำรายการคงค้างในช่วงก่อนและหลังการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทย ฉบับที่ 15 มาเปรียบเทียบกับทั้งตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones และ Yoon พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณภาพกำไร รายการคงค้าง มาตรฐานการรายงานทางการเงินไทย ฉบับที่ 15

Abstract

The objective of this research is to investigate the relationship between the change in revenue and earnings quality. The study of earnings quality is conducted by analyzing management discretion in accruals based on The Modified Jones model (Dechow, Sloan & Sweeney, 1995) and Yoon, Miller and Jiraporn (2006) model and comparing those discretionary accruals between pre-adoption and post-adoption of TFRS 15 Revenue from Contracts with Customers which was firstly implemented in Thailand in B.E. 2562. The data is collected from samples of company in the property and construction development industry in the Stock Exchange of Thailand. The Collected data was analyzed by using descriptive statistics and inferential statistics methods.

The results reveal that according to The Modified Jones Model, the change in revenue is correlated with the earnings quality through discretionary accruals, whereas Yoon Model shows no essential correlation between the change in revenue and earnings quality through discretionary accruals. In addition, there is no difference when comparing discretionary accruals based on The Modified Jones Model and Yoon Model between the pre-adoption and post-adoption of Thai Financial Reporting Standard (TFRS) 15.

Keywords : Earnings Quality , Discretionary Accruals , Thai Financial Reporting Standard (TFRS) 15.

บทนำ

รายได้เป็นตัวเลขที่สำคัญในการเงิน รายงานทางการเงินของกิจการโดยเฉพาะข้อมูลในงบการเงินเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญสำหรับผู้ใช้งบการเงิน ที่มักให้ความสนใจกับตัวเลขของรายได้เป็นอันดับต้น ๆ เพราะสามารถใช้ในการพิจารณางบการเงินเพื่อตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ ทำให้การเปลี่ยนแปลงวิธีการทางบัญชีเกี่ยวกับรายได้เป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างมากในบุคคลหลาย ๆ กลุ่มทั้งผู้จัดทำงบการเงิน ผู้สอบบัญชี และผู้ใช้งบการเงิน

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน เป็นหลักการทางบัญชีที่ได้รับการยอมรับทั่วไป โดยแสดงถึงวิธีปฏิบัติทางการบัญชีและออกกฎเกณฑ์เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงานทางบัญชีให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยมีการพัฒนาให้เหมาะสมภายใต้สภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ กฎหมาย สังคมและการเมืองของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในปัจจุบันสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (Thai Financial Reporting Standards : TFRS) ให้ตรงกับมาตรฐานสากล คือ มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standard : IFRS) ที่มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อลดความซ้ำซ้อน และให้สอดคล้องกันโดยทั่วไปกับหลักสากล อีกทั้งเพื่อการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินมีความโปร่งใสและทำให้งบการเงินมีคุณภาพ

ในปี พ.ศ. 2562 สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้มีการกำหนดใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า (TFRS15) โดยมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป และมีผลให้มาตรฐานการบัญชีไทยที่ถูกยกเลิกคือ มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 11 เรื่อง สัญญาก่อสร้าง (TAS 11) และมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 18 เรื่อง รายได้ (TAS 18) และการตีความมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินอีก 4 ฉบับ คือ TSIC 31 เรื่อง รายการแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับบริการโฆษณา และไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะทางตามประเภทอุตสาหกรรมแต่อย่างใด TFRIC 13 เรื่อง โปรแกรมสิทธิพิเศษแก่ลูกค้า TFRIC 15 เรื่อง สัญญาสำหรับการก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์ และ TFRIC 18 เรื่อง การโอนสินทรัพย์จากลูกค้า ซึ่งการปรับปรุงเรื่องการรับรู้รายได้ในครั้งนี้ สภาวิชาชีพบัญชีฯ มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น เพราะต้องการให้กิจการรับรู้รายได้เพื่อสะท้อนการส่งมอบสินค้าหรือบริการที่สัญญาจะให้ลูกค้า ในจำนวนที่สะท้อนถึงสิ่งตอบแทนที่กิจการคาดว่าจะมีสิทธิได้รับจากการแลกเปลี่ยน ทำให้แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรู้รายได้ระหว่างกิจการอุตสาหกรรม ประเทศ และตลาดทุน มีความสอดคล้องกันและสามารถเปรียบเทียบกันได้

จากมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่ดังกล่าว ทำให้หลายกิจการได้รับผลกระทบ ซึ่งกำไรของกิจการที่น้อยลงหรือมากขึ้นในปี 2562 นี้ อาจเกิดจากผลกระทบจากการรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชีที่ประกาศใช้ใหม่ หรือเป็นเพราะผลการดำเนินงานของธุรกิจเอง หรือมาจากรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร เมื่อมีการปรับมาตรฐานใหม่ อาจเป็นเหตุในการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารสามารถปรับแต่งตัวเลขให้ได้เป็นไปตามที่ต้องการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และนำไปสู่ผลตอบแทนที่ผู้บริหารจะได้รับเมื่อกิจการมีกำไรที่ดี (Supattarakul, 2005) ความสำคัญของการเพิ่มขึ้นของรายได้ มักได้รับความสนใจจากนักลงทุน เพราะการเพิ่มขึ้นของรายได้จะแสดงถึงการเจริญเติบโตของธุรกิจ ภาพรวมของศักยภาพของบริษัท รวมทั้งกระแสเงินสดที่จะได้รับในอนาคต ซึ่งเมื่อการเพิ่มขึ้นนั้นมีผลต่อการลงทุนของกิจการ ผู้บริหารมักมีแนวโน้มในการตกแต่งกำไร เพื่อจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายให้ได้กำไรในจุดที่ต้องการ (Ahmad, Saleh, Iskandar & Alias, 2011)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่ารายได้ที่เปลี่ยนแปลงไปจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาใช้ย่อมส่งผลต่อกำไรที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งนักลงทุนสามารถนำข้อมูลทางการเงินไปใช้วิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจต่อการเงินก่อนการตัดสินใจลงทุน และเพื่อแสดงข้อบ่งชี้ถึงคุณภาพกำไรในงบการเงินว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อีกทั้งมาตรฐานการรายงานทางการเงินได้กำหนดให้บันทึกบัญชีด้วยเกณฑ์คงค้าง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษา คุณภาพกำไรจากรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals) ในการกำหนดตัวเลขในงบการเงิน ซึ่งฝ่ายบริหารมักใช้ตัวเลขเหล่านี้เป็นช่องทางในการตกแต่งกำไร ส่งผลให้งบการเงินไม่มีคุณภาพ เพราะกำไรที่ผ่านรายการคงค้างอย่างไม่มีคุณภาพนั้น จะไม่สะท้อนผลการดำเนินงานที่แท้จริงของกิจการ โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษากลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาใช้ เนื่องจากในอดีตก่อนปี 2562 กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จะรับรู้รายได้ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 11 เรื่อง สัญญาก่อสร้าง เมื่อมีมาตรฐานฉบับใหม่เกิดขึ้น หลักเกณฑ์และที่มา ที่ได้มาซึ่งตัวเลขของรายได้ในงบการเงิน อาจไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ อีกทั้ง กลุ่มธุรกิจนี้อาจได้รับผลกระทบมากที่สุดเพราะสัญญาที่ทำกับลูกค้ามักเป็นสัญญาระยะยาว และมีข้อตกลงในการส่งมอบ ทำให้เมื่อมาตรฐานใหม่มีผลบังคับใช้ การรับรู้รายได้ของกิจการจะลดลง และใช้ระยะเวลายาวนานขึ้น (Srijunpetch & Phakdee, 2020)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวมที่มีต่อคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เมื่อนำ TFRS 15 มาถือปฏิบัติ

ประโยชน์ของการวิจัย

1. นักวิเคราะห์การลงทุนสามารถนำงบการเงินไปประเมินอย่างเหมาะสม
2. นักลงทุนสามารถเปรียบเทียบผลกระทบก่อนและหลังของรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารในการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง รายได้จากสัญญาที่ทำกับลูกค้า มาใช้
3. ผู้มีส่วนได้เสียกับกิจการ ทราบถึงวิธีการและผลลัพธ์ของการหาคุณภาพกำไรเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถใช้วัดคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรุปสาระสำคัญของรายได้ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 สำหรับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และการก่อสร้าง (Srijunpetch & Phakdee, 2019) โดยมีวิธีการรับรู้รายได้เกี่ยวกับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ มี 2 ลักษณะ ได้แก่ การขายสินค้า และการให้บริการ

1) การขายสินค้า หมายถึง เมื่องานเสร็จและได้ส่งมอบอสังหาริมทรัพย์นั้นให้กับลูกค้า โดยกิจการใช้วิธีรับรู้รายได้ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง (Point in Time) (รับรู้รายได้ทั้งจำนวน) แต่อย่างไรก็ตาม กิจการจะต้องคำนึงถึงอำนาจการควบคุม (Control) หากลูกค้ามีอำนาจควบคุมแล้ว เช่น ผู้ซื้อและผู้ขาย ได้ลงลายมือชื่อในการโอนกรรมสิทธิ์แล้ว แต่ยังไม่ได้ส่งมอบ หรือมีภาระที่ยังต้องทำ ซึ่ง TFRS 15 ได้ห้ามไม่ให้รับรู้รายได้หากกิจการยังมีภาระที่ต้องปฏิบัติ

2) การให้บริการ หมายถึง อ้างอิงกับระดับความก้าวหน้าของงานก่อสร้าง ซึ่งจะใช้วิธีรับรู้รายได้ตลอดช่วงเวลา (Over Time) โดยอาจเป็นรูปแบบที่ลูกค้าเป็นผู้กำหนดแบบโครงสร้าง การออกแบบบ้าน หรือกิจการได้โอนความเป็นเจ้าของ ในระหว่างทำ (Work in Process) ไปยังผู้ซื้อ ซึ่งเงื่อนไขสามารถสรุปว่าลูกค้าจะต้องได้รับและใช้ประโยชน์จากการปฏิบัติงาน ในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน โดยการปฏิบัติงานเป็นการสร้างหรือทำให้สินทรัพย์ของลูกค้าเพิ่มขึ้น อีกทั้งการปฏิบัติงานของกิจการ ไม่มีทางเลือกอื่นในการนำไปใช้ เช่น กิจการไม่สามารถนำงานระหว่างก่อสร้างของลูกค้า ไปขายให้กับลูกค้าอีกคนหนึ่งได้ อย่างไรก็ตาม หากไม่เข้าเงื่อนไขทั้ง 3 ข้อข้างต้น กิจการจะต้องรับรู้รายได้แบบ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง (Point in Time)

สรุปได้ว่า กิจการจะต้องพิจารณาตามการรับรู้รายได้ใหม่ โดยเมื่อกิจการนำ TFRS 15 มาใช้แล้ว อาจเป็นไปได้ว่า กิจการต้องใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารในการตัดสินใจเป็นอย่างมากเพื่อเพิ่มความระมัดระวังทางบัญชี

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงบการเงิน การเปิดเผยข้อมูลของกิจการ การตกแต่งกำไร โดยผ่านรายการคงค้าง และการตกแต่งกำไรผ่านรายได้ ผลลัพธ์จากหลาย ๆ งานวิจัย เช่น คุณภาพกำไรที่ต่ำมักเกิดจากการที่บริษัทมีรายการคงค้างสูง ดังวิจัยในอดีตที่ศึกษาโดยใช้รายการคงค้างรวม (Total Accrual) มาวัดคุณภาพกำไร (Richardson, 2003) และศึกษาราคาของหลักทรัพย์ว่าจะสะท้อนข้อมูลของกำไรในอนาคตหรือไม่ พบว่า กระแสเงินสดที่เป็นองค์ประกอบของกำไรในปัจจุบันมีเสถียรภาพที่ดีกว่ากำไรที่มีรายการคงค้างสูง (Sloan, 1996) ซึ่งการจัดการกับกำไรแสดงถึงการไม่สะท้อนผลการดำเนินงานที่แท้จริงในเชิงเศรษฐกิจและการเสนอผลลัพธ์ทางการเงินที่บิดเบือนไป ส่งผลให้มูลค่าในอนาคตของบริษัทลดลงได้ (McKee, 2005) หรือบริษัทที่สามารถรายงานได้ตามการคาดการณ์ของนักวิเคราะห์ มีการใช้ดุลยพินิจผ่านการสร้างรายงานทางธุรกิจเพื่อที่จะตกแต่งกำไรให้ได้ตามการคาดการณ์นั้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานในอนาคต โดยมีการทำการวิจัยว่าการลดค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร การขายสินทรัพย์ถาวร การลดราคาและการเพิ่มระยะเวลาการให้สินเชื่อเพื่อเพิ่มยอดขาย การลดค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา การผลิตมากเกินไปความต้องการเพื่อลดต้นทุนขาย ซึ่งล้วนแต่เป็นการตกแต่งกำไรผ่านการใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายได้ (Gunny, 2010) แสดงให้เห็นว่า การตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารช่วยทำให้รายได้ หรือผลการดำเนินงานของกิจการดูดีขึ้น จากการที่ผู้บริหารมีการใช้วิธีการลดราคาเพื่อเพิ่มยอดขายในระยะสั้น และทำให้กิจการดูมีผลกำไรที่เพิ่มขึ้น (Chapman & Steenburgh, 2011) อีกทั้งจากงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาคุณภาพกำไรของกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากกระแสเงินสดต่อรายการคงค้างจากการดำเนินธุรกิจ พบว่า กระแสเงินสดในกิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน ส่งผลกระทบต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้าง (Wongwaengnoi, 2020) ซึ่งเมื่อมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มีผลบังคับใช้ ทั้งเกณฑ์การรับรู้รายได้ที่เปลี่ยนแปลง ทำให้กิจการรับรู้รายได้ลดลง โดยระยะเวลาที่รับรู้รายได้ได้นั้นก็ช้าลงด้วย กิจการอาจต้องเพิ่มความระมัดระวังทางบัญชี จึงเป็นแรงจูงใจและที่มาของการจัดทำวิจัยในครั้งนี้ โดยศึกษาคุณภาพกำไรซึ่งวิเคราะห์จากรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัทกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อพิสูจน์ว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้ นั้นมีผลต่อคุณภาพกำไรหรือไม่ และรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารก่อนและหลังการใช้มาตรฐานใหม่นั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

สมมติฐานงานวิจัย

เมื่อรายได้เป็นข้อมูลสำคัญที่ผู้ใช้งบการเงินมักให้ความสนใจในการประเมินผลการดำเนินงานของกิจการ การนำ TFRS 15 มาปฏิบัติใช้จึงอาจทำให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร โดยงานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นที่รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร จึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H0 : การเปลี่ยนแปลงของรายได้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างซึ่งใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามสมการ *The Modified Jones (Dechow et al, 1995)*

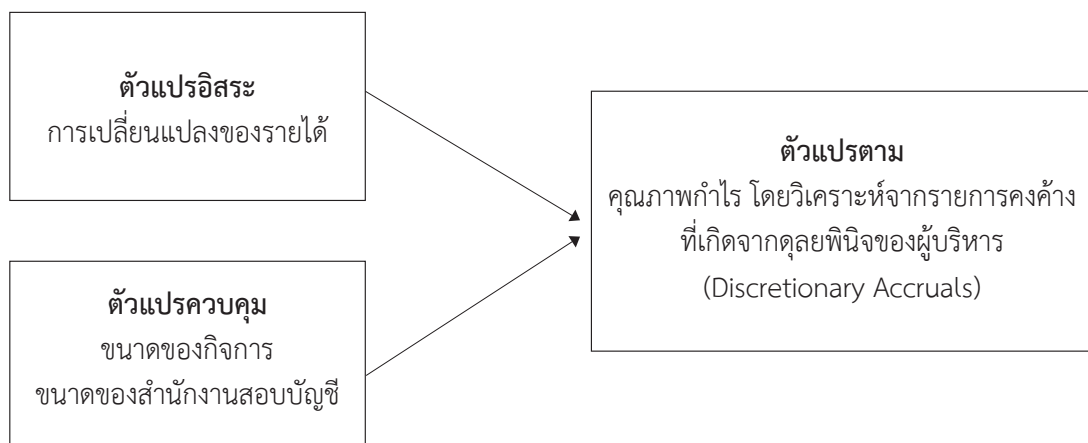
H1 : การเปลี่ยนแปลงของรายได้ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างซึ่งใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามสมการ *Yoon, Miller and Jiraporn (2006)*

เมื่อบริษัทนำ TFRS 15 มาปฏิบัติใช้ อาจเกิดแรงกดดันให้กับผู้บริหารที่นำไปสู่การใช้ดุลยพินิจเพื่อแสดงรายการตามที่ต้องการ กล่าวคือ งบการเงินอาจไม่แสดงตัวเลขของกำไรที่แท้จริง แต่แสดงตามเป้าหมาย เพื่อไม่ให้ตัวเลขที่แสดงในงบการเงินมีความแตกต่างจากงวดอื่น ๆ จึงกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H2 : การเปลี่ยนแปลงของรายได้ หลังจากรับมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาใช้ ส่งผลให้คุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างซึ่งใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารดีขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของรายได้ต่อคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยให้ความสนใจกับคุณภาพข้อมูลทางบัญชีว่าภายหลังการนำ TFRS 15 มาใช้ DA จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ซึ่งตัวแปรที่นำมาควบคุม ได้แก่ ขนาดของกิจการ โดยใช้ลอการิทึมในการปรับขนาดของกิจการ เพื่อลดปัญหาการกระจายตัวของข้อมูล และขนาดของสำนักงานสอบบัญชี เนื่องจากงานวิจัยในอดีต พบว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการจัดการกำไร (Kabir, Sharma, Islam & Salat, 2011) โดยแสดงตามกรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ใช้ข้อมูลงบการเงินบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเฉพาะบริษัทในกลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์และบริการรับเหมาก่อสร้าง โดยอ้างอิงจากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.set.or.th) และฐานข้อมูล “SETSMART” (www.setsmart.com) ซึ่งศึกษา 100% ของประชากร ตั้งแต่ปี 2559-2562 เนื่องด้วยตัวแบบการจัดการกำไร ต้องการข้อมูลของปีก่อนหน้าเพื่อหาค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณการของบริษัทดังกล่าว และต้องไม่มีการถอดถอนจากการเป็นบริษัทจดทะเบียน รวมทั้งไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ เช่น บริษัทที่มีการเปลี่ยนรอบระยะเวลาบัญชี และบริษัทที่เริ่มจัดตั้งเป็นบริษัทใหม่ เป็นต้น โดยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั้งสิ้น 76 บริษัท และสามารถดำเนินการรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วน 64 บริษัท

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ การเปลี่ยนแปลงของรายได้ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าเป็นตัวแปรที่ได้รับผลกระทบต่อดัชนีตามหรือไม่

ตัวแปรควบคุม (Control Variables) คือ ขนาดของกิจการ และขนาดของสำนักงานสอบบัญชี

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ คุณภาพกำไร โดยใช้การวิเคราะห์จากรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารตามสมการ The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006)

วิธีการดำเนินการวิจัย

แบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995)

$$DA_{i,t} = \left(\frac{TA_{i,t}}{A_{i,t}} \right) - NDA_{i,t}$$

แบบการจัดการกำไร Yoon et al. (2006)

$$DA_{i,t} = \left(\frac{TA_{i,t}}{REV_{i,t}} \right) - NDA_{i,t}$$

โดยที่ :

DA _{i,t}	คือ	รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท i ในปี t
TA _{i,t}	คือ	รายการคงค้างรวมของบริษัท i ในปี t
A _{i,t}	คือ	สินทรัพย์รวมของบริษัท i ในปี t
REV _{i,t}	คือ	รายได้ของบริษัท i ในปี t
NDA _{i,t}	คือ	รายการคงค้างที่เกิดจากการดำเนินงานของบริษัท i ในปี t

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ศึกษาสถิติพื้นฐานของรายได้ ขนาดของกิจการ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี และการคำนวณคุณภาพกำไรในบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ด้วยแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006)

การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เป็นการวิเคราะห์การถดถอยวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม ซึ่งจะเป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linearity) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่สัมพันธ์กัน (Paired Samples t-test) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสองค่า ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกัน 2 ครั้ง

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลสรุปตัวแปรอิสระ ตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาในส่วนของการเปลี่ยนแปลงของรายได้

ตารางที่ 1 ข้อมูลสรุปตัวแปรอิสระ

การเปลี่ยนแปลงของรายได้ (ΔREV)	จำนวนข้อมูล (N)	ค่าต่ำสุด (Minimum)	ค่าสูงสุด (Maximum)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน (SD)
The Modified Jones และ Yoon	64	-0.0866	0.1240	0.0062	0.0349

ตารางที่ 2 ข้อมูลสรุปตัวแปรควบคุม ตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาในส่วนของคุณภาพการดำเนินงาน (SIZE)

ตารางที่ 2 ข้อมูลสรุปตัวแปรควบคุม

ขนาดของกิจการ (SIZE)	จำนวนข้อมูล (N)	ค่าต่ำสุด (Minimum)	ค่าสูงสุด (Maximum)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน (SD)
The Modified Jones และ Yoon	64	21	27	25	1.4283

ตารางที่ 3 ข้อมูลสรุปตัวแปรควบคุม ตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาในส่วนของคุณภาพการดำเนินงาน (BIG4)

ตารางที่ 3 ข้อมูลสรุปตัวแปรควบคุม

ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (BIG4)	จำนวนข้อมูล (N)	Big4	Non-Big4
The Modified Jones และ Yoon	64	37	27

ตารางที่ 4 ข้อมูลสรุปตัวแปรตาม ตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาในส่วนของคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้าง

ตารางที่ 4 ข้อมูลสรุปตัวแปรตาม

คุณภาพกำไรผ่าน รายการคงค้าง (DA)	จำนวนข้อมูล (N)	ค่าต่ำสุด (Minimum)	ค่าสูงสุด (Maximum)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน (SD)
The Modified Jones	64	0.0009	0.3474	0.0578	0.5942
Yoon et al.	64	0.0153	22.0558	1.1609	3.0279

จากการเก็บข้อมูลตัวแปรอิสระ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของรายได้ ตามตารางที่ 1 ผู้วิจัยได้นำการเปลี่ยนแปลงของรายได้ (ΔREV) จากตารางข้างต้น โดยจำนวนบริษัทที่นำมาวิเคราะห์มีจำนวน 64 บริษัท โดยจำนวนการเปลี่ยนแปลงของรายได้ได้นำมาปรับฐานให้อยู่ในฐานเดียวกันด้วยการหารสินทรัพย์รวมของบริษัท โดยค่าเฉลี่ยของการเปลี่ยนแปลงของรายได้ อยู่ที่ 0.0062 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 0.1240 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ -0.0866 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.0349

จากการเก็บข้อมูลของตัวแปรควบคุม ตามตารางที่ 2 ขนาดของบริษัทในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้คำนวณจากสินทรัพย์รวมของกิจการโดยใช้ลอการิทึมในการปรับฐานให้อยู่ในฐานเดียวกัน เนื่องจากขนาดของกิจการมีความแตกต่างกันมาก โดยค่าเฉลี่ยของขนาดของกิจการอยู่ที่ 25 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 27 มากกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ 2 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 21 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอยู่ 4 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 1.4283 และ ตามตารางที่ 3 ขนาดของสำนักงานสอบบัญชีจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีบริษัทที่ใช้บริการขนาดใหญ่ (Big4) จำนวน 37 บริษัท และใช้บริการขนาดกลางและเล็ก (Non-Big4) จำนวน 27 บริษัท

จากการเก็บข้อมูลคุณภาพกำไร ตามตารางที่ 4 ซึ่งเป็นตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้โดยการวิเคราะห์จากรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร การคำนวณตามสมการ The Modified Jones (Dechow et al, 1995) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพบว่า ค่าเฉลี่ยของคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้าง (DA) อยู่ที่ 0.0578 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 0.3474 ซึ่งเป็นค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอยู่ที่ 0.2896 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.0009 ซึ่งมีรายการคงค้างเข้าใกล้ 0 โดยหากสรุปได้ตามทฤษฎีหมายถึง บริษัทไม่มีการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.5942 และตามสมการของ Yoon et al. (2006) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพบว่า ค่าเฉลี่ยของคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้าง (DA) อยู่ที่ 1.1609 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 22.0558 ซึ่งเป็นค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นอย่างมากอยู่ที่ 20.8949 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.0153 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 3.0279

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ระหว่างการเปลี่ยนแปลงของรายได้ และคุณภาพกำไรตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995)

ตัวแปร	Std.Error	Beta	t	Tolerance	VIF
(Constant)	0.120		4.087		
ΔREV	0.178**	0.418**	3.995**	0.970**	1.031**
BIG4	0.014	0.221	1.863	0.752	1.330
SIZE	0.005*	-0.439*	-3.662*	0.737*	1.356*

*ระดับความมีนัยสำคัญ 0.001 **ระดับความมีนัยสำคัญ 0.000

จากตารางที่ 5 ตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995) การทดสอบความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระ ตามค่าสถิติ Tolerance และ VIF (Variance Inflation Factor) โดยตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของรายได้ (ΔREV) และตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (BIG4) และขนาดของกิจการ (SIZE) มีค่า Tolerance เท่ากับ 0.970 , 0.752 และ 0.737 ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ น้อย ไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity ส่วนค่า VIF เท่ากับ 1.031, 1.330 และ 1.356 ตามลำดับ ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แต่ไม่ถึง 2 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระต่อกัน ไม่มีความสัมพันธ์กัน

การทดสอบการเปลี่ยนแปลงของรายได้ และคุณภาพกำไร พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีน้ำหนักในการอธิบายหรือพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ คุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) มากที่สุด ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของรายได้ (ΔREV) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตาม ที่ค่า Beta เท่ากับ 0.418

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995)

Model	Sum of squares	df	Mean Square	F	Sig
Regression	0.081	3	0.027	11.434	0.000**
Residual	0.142	60	0.002		
Total	0.222	63			

**ระดับความมีนัยสำคัญ 0.000

จากตารางที่ 6 ความแปรปรวนที่สามารถอธิบายได้ หมายถึง ความแปรปรวนที่เกิดขึ้นจากตัวแปรอิสระ มีค่าเท่ากับ 0.081 ส่วนความแปรปรวนที่ไม่สามารถอธิบายได้ เกิดขึ้นจากปัจจัยอื่น ๆ มีค่าเท่ากับ 0.142

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุโดยสรุประหว่างการเปลี่ยนแปลงของรายได้ และคุณภาพกำไรตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimated	Durbin-Watson
	0.603	0.364	0.332	0.0488	1.957

จากตารางที่ 7 พบว่าตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของรายได้ (ΔREV) โดยมี ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี (BIG4) และ ขนาดของกิจการ (SIZE) เป็นตัวแปรควบคุม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) เท่ากับ 0.603 ซึ่งสามารถอธิบายคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างของบริษัทได้ร้อยละ 36.4 โดยมี ค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.0488 และสามารถตรวจสอบความเป็นอิสระของค่าความคลาดเคลื่อนจากค่าสถิติ Durbin-Watson ที่ 1.957 ซึ่งเป็นค่าที่อยู่ระหว่าง ช่วง 1.5-2.5 อ้างอิงตามทฤษฎี สามารถสรุปได้ว่า ค่าความคลาดเคลื่อนนั้นเป็นอิสระต่อกัน

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ก่อนและหลังการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15

Year 2019 & Year 2018	Paired	t	df	Sig. (2-Tailed)
The Modified Jones	0.0194	-0.416	63	0.678
Yoon	0.924	1.272	63	0.208

จากตารางที่ 8 พบว่าตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) ค่าเฉลี่ยของคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ระหว่างปี 2019 และ 2018 ของกลุ่มตัวอย่าง มีค่า Sig. (2-Tailed) ที่แสดงให้เห็นว่าผลต่างระหว่างปี 2019 และ 2018 มีค่าเท่ากับศูนย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า คุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ก่อนและหลังการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงของรายได้เมื่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทย ฉบับที่ 15 เรื่อง สัญญาที่ทำกับลูกค้า มีผลบังคับใช้ในประเทศไทยเป็นครั้งแรก กับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างของบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวัดคุณภาพกำไรเชิงประจักษ์ ซึ่งใช้วิธีการหารายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al. (2006) และศึกษาความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงของรายได้กับคุณภาพกำไร รวมทั้งการเปรียบเทียบคุณภาพกำไรในช่วงก่อนและหลังมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทย ฉบับที่ 15 เรื่อง สัญญาที่ทำกับลูกค้า มีผลบังคับใช้ในประเทศไทย โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงิน ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลของปี 2559-2562 บริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยไม่รวมถึง บริษัทที่อยู่ในหมวดพื้นฟูกิจการ และบริษัทที่มีข้อมูลที่ไม่จำเป็นต้องใช้ในการศึกษาไม่ครบถ้วน ซึ่งจากการวิเคราะห์และการจัดการข้อมูลตามขอบเขตที่กำหนดทำให้การศึกษานี้มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 64 บริษัท

ผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ 0 เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงของรายได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างซึ่งใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามสมการ The Modified Jones (Dechow et al, 1995)

ผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ 1 ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงของรายได้ไม่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างซึ่งใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามสมการ Yoon et al. (2006)

ผลการวิจัยตามสมมติฐานที่ 2 ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน การเปลี่ยนแปลงของรายได้ ก่อนและหลังการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 มาใช้ คุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างซึ่งใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวัดคุณภาพกำไรเชิงประจักษ์ในประเทศไทยและหาความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงของรายได้กับคุณภาพกำไร โดยใช้วิธีการหารายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995) และ Yoon et al (2006) โดยตัวแปรอิสระเก็บข้อมูลจากงบการเงิน เป็นรายได้ที่เปลี่ยนแปลงไปจากปี 2561 ไปสู่ปี 2562 โดยงานวิจัยก่อนหน้านี้ อย่างเช่น Ertimur, Livnat and Martikainen (2003) กล่าวว่า นักลงทุนมักให้ความสำคัญกับรายได้ ทำให้บริษัทอาจมีการตกแต่งกำไรผ่านรายได้ ทำให้ผู้วิจัยได้นำรายได้มาทำการศึกษาเป็นตัวแปรต้นในครั้งนี้ และตัวแปรควบคุมมี 2 ตัวแปร ได้แก่ ขนาดของสำนักงานสอบบัญชี และขนาดของกิจการ โดยมีผลวิจัยในอดีตพบว่าตัวแปรควบคุมมีผลต่อตัวแปรตาม โดยตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพกำไรจากรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals) ซึ่งผู้วิจัยได้ประมาณค่าสัมประสิทธิ์โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินตั้งแต่ปี 2559-2561 โดยการนำงบการเงินมาใช้วิเคราะห์นั้น หลายงานวิจัย เช่น Lang and Heier (2013) และ Dechow and Schrand (2004) ได้กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผลกระทบที่สำคัญต่อการเงินสำหรับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ หลายฝ่ายมักให้ความสนใจกับคุณภาพของผลกำไรที่จะสะท้อนให้เห็นว่างบการเงินนั้นมีคุณภาพ ผลการศึกษาตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995) พบว่า การเปลี่ยนแปลงของรายได้ (ΔREV) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) แม้ว่าตัวแปรอิสระบางตัวจะมีความสัมพันธ์กันเอง แต่ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ทางสถิติจึงไม่เป็นการทำให้ผลการศึกษาลดลงไปอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับหลายงานวิจัยในอดีตที่กล่าวไว้ว่า ตัวแทนของคุณภาพกำไรได้มากที่สุด คือ การเปลี่ยนแปลงของรายได้ตามแนวคิดแบบ Modified Jones และเมื่อเปรียบเทียบ คุณภาพกำไรผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) ในช่วงก่อนและหลังมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง สัญญาที่ทำกับลูกค้า มีผลบังคับใช้ในประเทศไทย พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาตามแบบการจัดการกำไร Yoon et al. (2006) พบว่า ตัวแปรควบคุมสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเอง แต่ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของรายได้ (ΔREV) ไม่มีความสัมพันธ์เชิงสถิติกับตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพกำไร ผ่านรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (DA) และงานวิจัยในอดีตไม่มีงานวิจัยใด ใช้การเปลี่ยนแปลงของรายได้เป็นตัวแปรต้น เพื่อหาความสัมพันธ์ต่อคุณภาพกำไร และเมื่อเปรียบเทียบคุณภาพกำไรในช่วงก่อนและหลังมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 15 เรื่อง สัญญาที่ทำกับลูกค้า มีผลบังคับใช้ในประเทศไทย พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการศึกษาในกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง พบว่า ผลการวิจัยตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow et al, 1995) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wongwaengnoi (2020) ที่พบว่า กิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมการลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงินนั้น ส่งผลกระทบทางบวกต่อการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ผลการศึกษาคุณภาพกำไรในช่วงก่อนและหลังมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทย ฉบับที่ 15 เรื่อง สัญญาที่ทำกับลูกค้า มีผลบังคับใช้ในประเทศไทย ทั้งตามแบบการจัดการกำไร The Modified Jones (Dechow, Sloan & Sweeney, 1995) และ Yoon et al. (2006) ดังที่กล่าวข้างต้นว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งตรงตามการวิจัยของ Hameed (2019) โดยลักษณะวิธีการศึกษาอาจมีความแตกต่างกัน โดยในอดีตได้ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม แต่ผลของการวิจัย พบว่า ไม่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญของการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทย ฉบับที่ 15 มาใช้ต่อคุณภาพของกำไรสุทธิ เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เนื่องจากเป็นปีแรกที่ได้มีการประกาศใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินไทย ฉบับที่ 15 เรื่อง สัญญาที่ทำกับลูกค้า ซึ่งผลการวิจัยอาจยังไม่สามารถเห็นข้อบ่งชี้ในส่วนการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารอย่างชัดเจน งานวิจัยในอนาคตจึงควรมีการศึกษาในช่วงระยะเวลามากกว่า 1 ปี เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของการศึกษา และอาจเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมถึงเปลี่ยนตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาเป็นตัวแบบอื่น ๆ หรือเพิ่มตัวแบบ เพื่อทำการเปรียบเทียบให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Ahmad, A., Saleh, N. M., Iskandar, T. M., & Alias, M. A. (2011). Peranan Pengawasan Pelabur Institusi dan Kekaburan Perolehan (The Monitoring Role of Institutional Investors and Earning Opacity). *Jurnal Pengurusan (UKM Journal of Management)*, 32, 83-101.
- Chapman, C. J., & Steenburgh, T. J. (2011). An investigation of earnings management through marketing actions. *Management Science*, 57(1), 72-92.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A.P. (1995) Detecting Earnings Management. *The Accounting Review*, 70(2), 193-225.
- Ertimur, Y., Livnat, J., & Martikainen, M. (2003). Differential market reactions to revenue and expense surprises. *Review of Accounting Studies*, 8(2-3), 185-211.
- Gunny, K. A. (2010). The relation between earnings management using real activities manipulation and future performance: Evidence from meeting earnings benchmarks. *Contemporary accounting research*, 27(3), 855-888.
- Hameed, A. M. (2019). The Impact of IFRS 15 on Earnings Quality in businesses such as hotels : critical evidence from the Iraqi environment. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 8(4), 1-11.
- Kabir, M. H., Sharma, D., Islam, A., & Salat, A. (2011). Big 4 auditor affiliation and accruals quality in Bangladesh. *Managerial Auditing Journal*, 26 (2), 161-181.
- Lang, T. K., & Heier, J. R. (2013). The AIA'S Special Bulletin Series and Its Early Guidance on Tax Issues Related to Depreciation, 1920-1929. *Accounting Historians Journal*, 40(1), 51-77.
- McKee, T. E. (2005). *Earnings management: an executive perspective*. South-Western Pub.
- Richardson, S. (2003). Earnings Quality and Short Sellers. *Accounting Horizons*, 17(1), 1-49.
- Sloan, R. G. (1996). Do Stock Prices Fully Reflect Information in Accruals and Cash Flows about Future Earnings? *Accounting Review*, 71(3), 289-315.
- Srijunpetch, S., & Phakdee, A. (2019). *Advanced Accounting*. Bangkok: T.P.N. Press
- Srijunpetch, S., & Phakdee, A. (2020). How did the First Year of TFRS 15 Implementation have an impact on the Financial Statement? *Journal of Accounting Profession*, 16(50), 23-42
- Supattarakul, S. (2005). *Corporate governance*. Bangkok: Thammasat Business School.
- Wongwaengnoi, Y. (2020). The impact of cash flow and audit quality affecting profit management through accrual transaction of listed companies in the stock exchange of Thailand: A case study property & construction industry. *Journal of MCU Nakhondhat*, 7(7), 105-119.
- Yoon, S. S., Miller, G. A., & Jiraporn, P. (2006). Earning Management Vehicles for Korean Firm. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 17(2), 85-109. DOI: 10.1111/j.1467-646X.2006.00122.x